

2. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе / Пер. с англ. — М.: Дело-Лтд, 1994. — 730 с.

3. Эрроу К. Неполное знание и экономический анализ // Истоки. — Вып. 4. — М., 2000.

Гетманцева Н. Д., канд. екон. наук, доцент
кафедри менеджменту

ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТОК НАУКОВОГО ПІДХОДУ У СТУДЕНТІВ ДО ВИРІШЕННЯ СУЧАСНИХ ПРОБЛЕМ ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ НА ЗАСАДАХ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Сучасний розвиток соціально-економічної системи України характеризується високим динамізмом, складністю структурних та функціональних зв'язків, значною невизначеністю впливу внутрішніх і зовнішніх чинників середовища суб'єктів господарювання та макроекономічних факторів. Якими б не були негативні наслідки системної фінансово-економічної кризи, вихід з неї передбачає прийняття і реалізацію нестандартних, інноваційних управлінських рішень, пов'язаних із високим ступенем ризику, обґрунтованих з точки зору можливих стратегічних наслідків розвитку економіки ринкового типу.

Підготовка сучасних фахівців управлінського спрямування вищого рівня кваліфікації вимагає не тільки наявності глибоких знань щодо можливостей вдосконалення систем управління організаціями, раціонального використання матеріально-технічних, трудових та інформаційних ресурсів, а, головним чином, здатності застосовувати ці знання для формування саме інноваційних, творчих підходів у повсякденній діяльності менеджера.

Такі риси щодо дослідницьких підходів у вивченні та застосуванні набутих знань формуються у студентів, починаючи з першого року навчання, і на старших курсах з них виростають справжні молоді дослідники із свідомим розумінням необхідності і бажанням вивчення витоків ключових проблем економіки і управління та формування принципово нових підходів щодо їх

вирішення. Зростання значення наукової складової у навчанні відбувається на засадах викладання спеціальних дисциплін і, зокрема, «Методології наукових досліджень». Дисципліна є обов'язковою на магістерському рівні навчання. Опанування основ цього курсу має на меті тактичну мету і стратегічні цілі. Ефективне поєднання набутих знань щодо розпізнання проблем і методів наукового дослідження, формування процесуальних схем проведення дослідження, їх особливостей використання інформаційних ресурсів, обґрунтування проектних альтернатив управлінських рішень і механізмів їх практичного впровадження мають допомогти кваліфіковано підготувати і написати консультаційні проекти і магістерські дипломні роботи.

Засвоєння методології наукових досліджень дозволить менеджерам у подальшій професійній діяльності мати чітке переконання про необхідність системного наукового підходу до вирішення як поточних, так і стратегічних проблем діяльності організацій.

З цією метою у студентів формуються методологічні та методичні, планово-організаційні, інформаційно-пошукові, аналітико-діагностичні, науково-прикладні та інноваційно-дослідницькі компетенції.

Зокрема, методологія наукових досліджень є шляхом і способом пізнання природи і сутності економічних процесів, логічною організацією досліджень щодо визначення мети, об'єкта і предмета дослідження, принципів, підходів і напрямів його проведення, вибору засобів і методів, за допомогою яких досягається найкращий результат вирішення проблем економічного та управлінського характеру. Формування та розвиток причинно-наслідкового визначення дозволяє широко використовувати прикладний науковий апарат для розроблення та прогнозування сценаріїв бізнес-ситуацій з різними можливостями інформаційного забезпечення і оцінювати їх наслідки для суб'єктів господарювання. Одним із пріоритетних завдань методології наукових досліджень як наукової складової організації діяльності управлінського персоналу є створення інтегрального інтелекту — вищої форми організації колективної діяльності дослідників практиків. Він ґрунтується на новому поєднанні здібностей та інтелектуальних потенціалів фахівців, їхній ефективній взаємодії і взаємопосиленні.

Академічну студентську групу теж слід розглядати як інтегральний дослідницький інтелект, який формується за певними принципами: 1) неоднорідності за певними типологічними ознаками творчого потенціалу і характеру особистості; 2) діяльної

посєднуваності; 3) сполучення формальної і неформальної організації діяльності; 4) безперервності або перманентності дослідницької праці; 5) імітації, тобто можливості оцінки, використання і мотивації здібностей відтворювати підхід і гіпотези інших членів творчого колективу. У процесі засвоєння основних положень навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» студенти мають підготувати і захистити творчу роботу, яка є засобом перевірки рівня готовності студентів до науково-дослідницької діяльності. Виконання творчої роботи здійснюється міні групами з декількох студентів саме на засадах інтегрального інтелекту. Творчі особистості з різними ергативними підходами мають підготувати, оформити і захистити колективну роботу з проблем управління організацією на засадах наукової методології та здобутків у сфері наукового управління, продемонструвати практичні навички колективної (командної) роботи при вирішенні проблем, які досліджуються, здатність генерувати, обґрунтовувати і представляти інноваційні підходи у вирішенні сучасних проблем створення, розвитку і функціонування організацій різних форм власності. Виконання творчої роботи має прищепити студентам глибоке переконання у необхідності використовувати наукові підходи у проведенні прикладних досліджень управлінського спрямування.

Дмитренко А.І., канд. екон. наук, доцент
кафедри економіки підприємств

УДОСКОНАЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДИПЛОМНИХ РОБІТ

Вирішальне значення для забезпечення якісного виконання дипломного дослідження має питання ідентифікації документальних джерел первинної інформації про підприємство та його цільову галузь. Саме від наявності та повноти необхідного вихідного матеріалу залежить глибина опрацювання проблематики функціонування досліджуваного підприємства, а також актуальність запропонованих у конструктивному розділі заходів.

Документальними джерелами для здійснення комплексної діагностики підприємства та зовнішнього середовища його функціонування виступають маркетингові дослідження цільового ринку